

ERICH MARIA
REMARQUE
Soroc de viață
și soroc de moarte

Traducere din limba germană
de Emanoil Cerbu

POLIROM
2020

— Ei și tu cu cărciumărița! N-are nici o legătură una cu alta. Și afară de asta, a fost o mare decepție.

— Așa-i când vii de pe front. Prima dată se lasă totdeauna cu decepție, știe oricine.

— Nu asta am vrut să spun, frățioare. A mers foarte bine – dar n-a fost ce-am așteptat.

— Nici așa, să ceri totul dintr-odată! făcu Feldmann. Femeia trebuie să se obișnuiască și ea.

— Tot nu m-ai înțeles. Ca femeie a fost foarte bine – numai dinspre partea sufletească am sfectit-o. Să-ți explic. Cum spuneam, eram amândoi în pat, treaba mergea strună, când, deodată, în fierbințeala bătăliei, îmi pierd capul și-i spun Alma. Pe ea o cheamă Luise. Alma e numele neveste-mii, înțelegi.

— Înțeleg.

— A fost prapăd, nenisorule!

— Așa îți trebuie! îi strigă subit lui Böttcher unul dintre jucătorii de cărți, de la masa unde juca. E pedeapsa meritată pentru adulterul tău, porcule! Nădăjduiesc că te-a dat afară cu surle și trompete.

— Adulter? se miră Böttcher, scăpând piciorul din mână. Cine vorbește de adulter?

— Tu! Toată vremea! Sau te-ai și tâmpit?

Jucătorul de cărți era un omuleț mărunț, cu un cap țugulat ca oul de găină. Îl sfredelea pe Böttcher cu o privire dușmănoasă.

Böttcher se făcu foc.

— I-auzi ce idiotenie e în stare să scornească asta! exclamă el uitându-se la cei din jur. Singurul de-aici care vorbește de adulter ești tu! Mare gogomănie, mă! Păi adulter ar fi, păr-litule, dacă nevastă-mea s-ar fi aflat aici și m-aș fi culcat cu alta. Dar nevastă-mea nu-i

aici; tocmai asta-i clenciul! Cum poate fi vorba de adulter? Dacă s-ar afla aici, nu m-aş culca nici mort cu cărciumăriţa!

— Dă-l încolo, lasă-l să vorbească! i-o tăie Feldmann. E pizmaş, asta-i toată socoteala. Ei şi ce s-a întâmplat după ce i-ai zis Luise?

— Luise? Nu Luise, bă! Luise o cheamă pe ea. I-am spus Alma.

— Bine, fie şi Alma. Şi ce-a fost după aia?

— După aia? Să nu-ţi vină să crezi, nenişorule! În loc să pufnească în răs sau să mă ia la zor, ştii ce-a făcut? A început să plângă. Dar nu aşa – ci cu lacrimi cât pumnul, inchipule-ţi! Femeile trupeşe n-ar trebui să plângă, fraţilor.

Reuter tuşi, închise cartea şi se uită la Böttcher cu o privire plină de interes.

— De ce să nu plângă?

— Nu le stă bine. Nu li se potriveşte la înfăţişare. Femeile grase ar trebui să râdă mereu.

— Da' ce, Alma ta ar fi răs dacă i-ai fi spus Luise? întrebă veninos jucătorul de cărţi cu capul ca oul de găină.

— Dacă ar fi fost Alma în locul ei, declară Böttcher calm şi cu o mare superioritate în glas, e sigur că în primul moment m-aş fi pomenit cu o sticlă de bere în scăfârle. Iar după aceea, cu toate obiectele neînşurubate din casă. Iar la sfârşit, după ce mi-aş fi revenit în fire, m-ar fi tocat în aşa hal, că n-ar mai fi rămas din mine decât ghetetele. Asta s-ar fi întâmplat, nepri-copsitule!

„Oul de găină” tăcu câteva secunde. Tabloul desfăşurat de Böttcher îl copleşise.

— Şi pe o asemenea femeie o înşeli tu? întrebă apoi cu glasul răguşit.

— Dar bine, omule, n-o înşel, ce dracu! Dacă ar fi aici, n-aş putea nici măcar să mă uit la

cârciumărită. Așa ceva nu-i adulter, mă. E legitimă apărare – atât!

Reuter se întoarce spre Graeber:

— Dar tu? Ce-ai obținut cu sticla ta de *Armagnac*?

— Nimic.

— Nimic? sări Feldmann. Și pentru asta ai dormit până la prânz ca un mort?

— Da. Dracu știe de ce sunt deodată atât de somnoros. Dacă aș pune capul pe pernă, aș putea să adorm și acum. E ca și când n-aș fi închis ochii o săptămână întreagă.

— Atunci culcă-te și dormi în continuare.

— Înțeleaptă povată! exclamă Reuter. Povăta meșterului-în-aghioase Feldmann!

— Feldmann e un dobitoc, se amestecă în vorbă „oul de găină”, care în clipa aceea nu juca. Își irosește toată permisia dormind. Și după aceea o să i se pară că nici n-a avut-o. Tot atât de bine putea să doarmă și pe front, iar permisia s-o viseze doar.

— Ai vrea tu să fie așa, frățioare, dar nu-i, răspunse Feldmann. E tocmai de-a-ndoaselea. Eu dorm aici și când visez, visez că sunt pe front.

— Și unde ești în realitate? întrebă Reuter.

— Unde? Aici! Altminteri unde?

— Ești sigur?

„Oul de găină” behai:

— Pai tocmai asta spun și eu, exclamă el. E totuna unde se află dacă doarme mereu. Numai că măgarul nu știe asta.

— Nu-i totuna unde mă trezesc, deșteptilor! se aprinse Feldmann, brusc supărat și se întinse din nou în pat.

Reuter se întoarce acum spre Graeber:

— Bine. Chiar de așa ceva și am nevoie.

Se lăsase ceață. Graeber se opri pe podul care ducea peste râu. Apa era împestrătată de sfărâmături și se rostogolea neagră și leneșă printr-un talmeș-balmeș de grinzi și obiecte casnice. Dincolo se înălța mohorâtă, din păcla alburie, silueta școlii. Graeber se uită câțva timp într-acolo, coborî apoi de pe pod și o luă pe o străduță care ducea de-a dreptul în curtea școlii. Poarta mare, de fier, era jilavă de ceață și stătea larg deschisă. Graeber intră. Curtea era pustie. Nu se vedea țipenie: nici nu se aștepta la altceva la ora asta târzie. Străbătu curtea până la malul gârlei. Trunchiurile castanilor suiau întunecate în negură, de parcă ar fi fost de cărbune. Sub ei se aflau bănci umede. Graeber își aminti că șezuse de multe ori acolo. Nimic din ce visase atunci nu s-a împlinit. Din școală plecase de-a dreptul la război.

Câțva timp își aținti privirea asupra gârlei. Un pat rupt, adus de apă, fusese aruncat la mal. Ca niște bureți mătăhăloși se buluceau într-însul perne grele, ude. Pe Graeber îl răzbi frigul. Se răsuci și, făcând cale întoarsă, se opri în fața clădirii școlii. Aici încercă ușa de la intrare. Nu era încuiată. O deschise și intră cu pași șovăitori. În sala din față se opri și privi în jur. Îl izbi mirosul apăsător de școală și zări scara pe jumătate întunecată și ușile vopsite în culori închise, care duceau spre aulă și spre cancelarie. Nu simțea nimic. Nici măcar dispreț sau ironie. Se gândi la Wellmann. „Nu-i recomandabil să te întorci în trecut”, îl spusese. Avusese dreptate. Graeber nu simțea decât un mare gol. Experiența dobândită după plecarea din școală răsturnase tot ce învățase pe băncile ei. Nimic nu mai rămăsese. Faliment total.

Întoarse spatele și ieși. În dreapta și în stânga uși de la intrare zări câte o placă comemorativă în cinstea celor căzuți. Pe cea din dreapta o cunoștea: era închinată morților din întâiul război mondial. În zilele când se țineau congresele partidului, placa era împodobită cu crengi de brad și cu frunze de stejar, iar Schimmel, directorul școlii, rostea în fața ei discursuri inflăcărâte despre revanșă, Germania Mare și ispășirea care va veni. Schimmel avea o burtă mare, moale și era totdeauna lac de sudoare.

Placa din stânga era nouă. Graeber n-o cunoștea. Amintea de morții din războiul actual. Graeber citi numele. Erau multe; dar placa era mare, iar alături se mai lăsase loc pentru încă una.

Afară, în curte, dădu peste portar.

— Doriți ceva? întrebă bătrânul.

— Nu, nu doresc nimic.

Și Graeber își urmă drumul. Dar deodată îl fulgeră un gând. Se întoarse.

— Știi cumva unde stă Pohlmann? îl întrebă pe portar. Domnul Pohlmann, care a fost profesor la școala asta.

— Domnul Pohlmann nu mai e profesor.

— Știu. Dar unde stă?

Portarul se uită grijullu în jur.

— Nu-i nimeni să te audă, îl liniști Graeber. Unde stă?

— Pe vremuri stătea în piața Jahn, la numărul 6. Dacă mai stă și azi acolo, n-aș putea să vă spun. Ați fost elev la școala asta?

— Da. Dar Schimmel – directorul – mai e aici?

— Bineînțeles, răspunse portarul cu mirare. Firește că e încă aici. De ce să nu fie?

— Așa-i, încuviință Graeber. De ce să nu fie?